

Erstatningsbetingelser

Hvad er erstatningsbetingelserne?

Ageras (/) / Ordbog (/ordbog) / Erstatningsbetingelser

❗ Udgangspunktet i dansk erstatningsret er, at ethvert tab, der skyldes en skade, må bæres af den, som skaden rammer. I en række tilfælde kan dette udgangspunkt dog fraviges. For at udgangspunktet kan fraviges, er det et krav, at de forskellige erstatningsbetingelser er opfyldt. Hvis erstatningsbetingelserne er opfyldt kan ansvaret, og dermed den økonomiske byrde i forbindelse med en skade, flyttes over på den, som ansvaret påhviler.

Erstatningsbetingelser

Erstatningsbetingelserne er som følger:

- Har skaden ramt en anden end skadevolder?
- Er der et ansvarsgrundlag?
- Foreligger der kausalitet?
- Foreligger der adækvans?
- Finder en objektiv ansvarsfrihedsgrund anvendelse?
- Er der sket et tab?

Har skaden ramt en anden end skadevolder?

Som overskriften siger, så er det en betingelse for at skadevolder kan underlægges erstatningsansvar, at skaden har ramt en anden end skadevolder selv. Det spiller således ingen rolle, om skadevolder har en familiemæssig tilknytning til den skadelidte. Der er således ikke noget til hinder for, at den ene ægtefælle kan ifalde erstatningsansvar over for den anden, eller at mor kan ifalde erstatningsansvar over for datter.

Når en virksomhed drives i selskabsform kan det undertiden være vanskeligt at vurdere, om skadevolderen sammenfalder med den skadelidte. Det må antages at en sådan sag må afgøres konkret, da der ikke kan opstilles en almindelig regel om, at hovedaktionær/anpartshaver eller lignende nødvendigvis skal sidestilles med selskabet

Er der et ansvarsgrundlag?

Det er endvidere en grundlæggende betingelse for at kunne ifalde erstatningsansvar efter dansk ret, at der foreligger et ansvarsgrundlag. Denne hovedregel gælder uanset om skadevolder er en fysisk eller juridisk person. Det forhold, at der foreligger et ansvarsgrundlag er dog ikke ensbetydende med, at der samtidig skal udbetales erstatning, da de ovennævnte betingelser også skal være opfyldt.

Der findes en række forskellige typer ansvarsgrundlag. Der sondres overordnet set mellem to typer, men der findes en del variationer af de to. For det første kan et erstatningsansvar hvile på et culpaansvar, mens det for det andet kan hvile på et objektivt ansvar.

Culpa

Culpa er et udtryk der kendes helt tilbage fra romerretten. Culpavurderingen er en subjektiv ansvarsvurdering, som indebærer, at skadevolder skal have handlet culpøst. Et culpaansvar forudsætter således, at der er handlet ansvarspådragende, eller med andre ord, at der er noget at "bebrejde" skadevolder, typisk i form af en uagtsom eller forsætlig handling.

Culpa er det almindelige ansvarsgrundlag i dansk ret. Da culpa dog er en ulovbestemt retsgrundsætning fremgår det ikke, hvilke konkrete momenter, der skal tillægges vægt i forskellige situationer, hvorfor det ofte må bero på en konkret vurdering af den pågældende situation. Det er dog almindeligt antaget, at ansvar indtræder, hvis skadevolderen har handlet uagtsomt eller forsætligt. Uagtsomt indebærer, at skadevolderen har handlet uansvarligt, mens forsæt betyder, at skadevolder har handlet med vilje. Der kan derimod ikke pålægges ansvar for hændelige skader.

Uagtsomhedsvurderingen beror normalt på en vurdering af, om handlingen afviger fra et anerkendt adfærdsmønster. Et anerkendt adfærdsmønster kan enten følge af loven eller være udslag af en almindelige handlepligt eller lignende.

Der indgår herudover en række andre momenter i vurderingen af, om en handling er uagtsom, herunder handlingens farlighed, handlingens skadeevne, og muligheden for at undgå skaden.

Objektive ansvar

I modsætning til culpaansvaret står det objektive ansvar. Da culpaansvaret er hovedreglen i dansk ret, skal det særligt fremgå, hvis en handling eller situation i stedet er undergivet objektivt ansvar. Et objektivt ansvar kræver som udgangspunkt lovhjemmel, men kan tillige følge af retspraksis. Således har domstolene i en række tilfælde pålagt et objektivt ansvar.

Et objektivt ansvar indebærer, at skadevolder ifalder ansvar, uanset om der konkret er noget at "bebrejde" skadevolder. Dette betyder, at skadevolder allerede er erstatningsansvarlig ved skadens blotte indtræden, og at der således ikke tages hensyn til, om skadevolder i øvrigt har udvist ansvarspådragende adfærd. Det har den konsekvens, at skadevolder vil være ansvarlig for hændelige skader og uheld. På samme måde kan en skadevolder potentielt også ifalde ansvar for en ulykke, som i højere grad skyldes skadelidtes adfærd, eksempelvis, hvis en fodgænger pludseligt træder ud foran en bilist.

Efter dansk ret gælder der et lovbestemt objektivt ansvar i forskellige færdselsretlige situationer samt efter hundeloven. Der gælder et ulovbestemt objektivt ansvar i forbindelse med bl.a. udgravning og pilotering såvel som ved brud på forsyningsledninger.

Andre ansvarsgrundlag

I dansk ret findes der foruden culpaansvar og objektivt ansvar også hovedsageligt to andre variationer af ansvarsgrundlaget: præsumptionsansvaret og principalansvaret.

Præsumptionsansvaret indebærer en ansvarsskærpelse i forhold til det almindelige culpaansvar. Præsumptionsansvaret er skærpet idet den bevisbyrde, der normalt ville påhvile skadelidte i stedet er vendt om, så den påhviler skadevolder. Skadevolderen vil således skulle bevise, at den forvoldte skade ikke skyldes forhold, som han er ansvarlig for. Det regnes almindeligvis for at være vanskeligere at skulle løfte bevisbyrden.

Præsumptionsansvar følger både af retspraksis og af lovgivningen, bl.a. stærkstrømslovens § 17.

Dansk ret opererer desuden med et principalansvar, som indebærer, at en arbejdsgiver ifalder ansvar for de skader, som vedkommendes medarbejdere forvolder i forbindelse med udførelsen af deres arbejde. Principalansvaret følger af Danske Lov 3-19-2.

I nærværende fremstilling vil principalansvaret ikke blive behandlet yderligere. Der henvises i stedet til særskilte fremstillinger.

Kausalitet

Ordet kausalitet betyder i en juridisk sammenhæng årsagsforbindelse, hvilket i et erstatningsretligt øjemed betyder, at der skal være en sammenhæng mellem den ansvarspådragende handling og den indtrådte skade. Skaden skal således indtræde som følge af skadevolderens handling eller adfærd.

Der foreligger alene kausalitet mellem en indtrådt skade og en ansvarspådragende handling, hvis den skadevoldende handling kan siges at være nødvendig såvel som tilstrækkelig for skadens indtræden. Hvis en handling ikke både er nødvendig og tilstrækkelig for, at en skade kan indtræde, kan den ikke siges at være kausal, hvorfor der ikke kan ifaldes erstatningsansvar.

Der kan ofte opstå problemer i de tilfælde, hvor en handling har været nødvendig, men ikke tilstrækkelig, altså hvor skaden ikke kunne være indtruffet uden handlingen, men hvor handlingen ikke i sig selv er tilstrækkelig til at skaden kunne indtræde. I disse tilfælde opstår der årsagskonkurrence.

Adækvans

Kausalitet og adækvans anses ofte for to sider af samme sag. Hvor kausalitet omhandler sammenhængen mellem handlingen og skaden, så benyttes begrebet adækvans til at begrænse hvilke følger, der omfattes af erstatningspligten. Adækvans betegnes også ofte som påregnelighed.

Betingelsen om, at der skal foreligge adækvans betyder, at den pågældende handling skal have forøget risikoen for den indtrådte skade. Det er således ikke nok, at der alene er en årsagssammenhæng mellem handlingen og skaden, handlingen skal tillige have forøget risikoen for, at den skade, som faktisk indtrådte, indtræder.

For at der kan pålægges erstatningsansvar skal den skade, der faktisk indtræder være en påregnelig følge for skadevolder. Heri ligger, at skadevolder skal kunne forvente, at den indtrådte skade er en effekt af hans handling.

Den konkrete afgrænsning ved adækvansbegrebet ligger i, at skadevolder ikke kan holdes ansvarlig for skader, som er en mere eller mindre tilfældig følge af hans handling, uanset om skaden er kausal eller ej. Heraf følger, at der ikke kan pålægges erstatningsansvar for atypiske eller tilfældige skader, da skaden i så fald ikke var en påregnelig følge af den uagtsomme handling.

Objektive ansvarsfrihedsgrunde

Uanset om samtlige af de ovenstående ansvarsbetingelser er opfyldt, så kan en skadevolder potentielt være ansvarsfri, hvis der foreligger en objektiv ansvarsfrihedsgrund. Hvis der foreligger en objektiv ansvarsfrihedsgrund, så bliver skadevolder fuldstændig ansvarsfri, og skal således hverken udrede erstatning eller udstå eventuel straf. De objektive ansvarsfrihedsgrunde er følgende:

- Nødværge
- Nødret
- Negotiorum Gestio
- Samtykke

Nødværge

Bestemmelsen om nødværge findes i straffelovens § 13. Hvis der foreligger nødværge, så vil gerningsmanden være straffri, hvilket typisk vil indikere, at vedkommende heller ikke ifalder erstatningsansvar. Det er typisk en forudsætning for nødværge, at følgende betingelser er opfyldt:

1. Handlingen skal være nødvendig "for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb".
2. Handlingen må "ikke gå ud over, hvad der af hensyn til angrebets farlighed, angriberens person, eller det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt".

Af ovenstående kan det udledes, at domstolen må prøve både nødvendigheden og proportionaliteten af det pågældende "modangreb", og det er kun såfremt, at begge betingelser er opfyldt, at der foreligger nødværge. Den "angrebne" kan dog, selv om "modangrebet" ligger ud over det nødvendige, være straffri, hvis "overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse".

Nødret

Nødret følger af straffelovens § 14, og betyder, ligesom nødværge, at gerningsmanden potentielt kan være straffri, hvilket typisk tillige betyder, at gerningsmanden ikke ifalder erstatningsansvar. Som det også er tilfældet for nødværge, så skal to betingelser dog være opfyldt:

1. Handlingen skal være "nødvendig for at afværge truende skade på person eller gods".
2. Handlingen må kunne "anses for at være af forholdsvis underordnet betydning".

Ved nødret sondres der typisk mellem handlinger, der foretages for at beskytte eget gods, og handlinger der foretages for at beskytte andres.

Ved handlinger af den førstnævnte karakter, vil der typisk ikke foreligge hverken straffrihed eller erstatningsansvarsfrihed, da det selvsagt ikke er lovligt at ødelægge andres ting for at redde egne. Omvendt vil der typisk være straf- og erstatningsansvarsfrihed for nødretshandlinger, der foretages for at redde tredjemand eller dennes ejendele. Af den grund vil tredjemand ikke kunne kræve erstatning for ødelagte ting, såfremt deres værdi ikke klart overstiger det reddedes.

Negotiorum Gestio

Negotiorum Gestio er det latinske udtryk for uanmodet forretningsførelse, og gælder i de situationer, hvor en person varetager en anden persons anliggender, selv om det ikke er aftalt mellem dem. Negotiorum Gestio er ikke lovfæstet, men er i stedet antaget at gælde som en retsgrundsætning. I disse situationer kan den handlende, skadevolder, være erstatningsansvarsfri, hvis følgende to betingelser er opfyldt.

1. Handlingen skal være nødvendig for at forhindre et formuetab,
2. og den anden part skal selv være forhindret i at handle.

Hvis de ovenstående to betingelser er opfyldt, så vil den handlende, skadevolder, ikke ifalde erstatningsansvar for de ting, som han beskadiger, forudsat redningshandlingen er forsvarligt udført, og tredjemand er således nødsaget til at acceptere de forvoldte skader. Hvis den handlende tillige har lidt tab ved redningsaktionen, så må tredjemand også acceptere at erstatte den handlendes tab.

Der vil typisk foreligge negotiorum gestio, hvis vedkommende sørger for at fastgøre naboens tagpresenning, der er ved at rive garagetaget af. Naboen vil således skulle erstatte de udgifter, som den handlende har haft i forbindelse med den uanmodede forretningsførelse.

Samtykke

Et samtykke er et udtryk for, at en person giver sin tilslutning til noget, og er i erstatningsretlig sammenhæng en almindeligt accepteret ansvarsfrihedsgrund. Der sondres typisk mellem to former for samtykke; udtrykkeligt og stiltiende.

Såfremt skadelidte på forhånd har givet et udtrykkeligt samtykke til en bestemt skade eller risiko for skade, så vil han være bundet heraf, og vil således ikke kunne kræve erstatning af skadevolder. Det er dog en forudsætning, at samtykket er afgivet frivilligt, og at det er afgivet af en person, der var i stand til at forstå rækkevidden af sit samtykke.

På trods af, at et samtykke er gyldigt efter de ovenstående betingelser, så vil det dog alligevel kunne blive ugyldigt, hvis det bygger på et forkert, mangelfuldt eller ufuldstændigt grundlag eller forudsætning.

Et stiltiende samtykke har som udgangspunkt samme gyldighed som et udtrykkeligt, men det vil selvsagt ofte være et spørgsmål om, hvorvidt det kan bevises, at der er afgivet et stiltiende samtykke. I visse situationer vil det dog typisk være åbenlyst, at der er afgivet et stiltiende samtykke. Som et eksempel kan nævnes kampsport, hvor det må antages, at deltagerne har accepteret de naturlige risici der følger af sporten.

Tab

Som en sidste forudsætning for, at der foreligger erstatningsansvar, så er det en betingelse, at skadelidte rent faktisk har lidt et tab, da der ellers ikke er noget at erstatte. Der vil kun meget sjældent efter dansk ret kunne udbetales erstatning for "psykologisk" skade, og det vil derfor ofte være en forudsætning, at det kan bevises, at der fysisk faktisk foreligger en skade af en eller anden art.

Der er forskellige måder, hvorpå et tab kan beregnes, og som kan have stor betydning for, hvad der i sidste ende erstattes. Disse forskellige beregningsmetoder vil dog ikke blive gennemgået i denne fremstilling.

Få 3 gratis, uforpligtende og sammenlignelige tilbud på advokater i dit nærområde her (<https://www.ageras.dk/advokat>).

Få 3 gratis tilbud allerede i dag

Vælg type

Opgavebeskrivelse

Navn

Telefon

Email

Få 3 tilbud

Det er helt gratis og uforpligtende

VIRKSOMHEDEN

[Om Ageras \(/Om-Ageras\)](#)

[Kontakt \(/Kontakt\)](#)

[Jobs \(https://www.ageras.com/jobs\)](https://www.ageras.com/jobs)

[Betingelser \(/Betingelser\)](#)

PARTNERE

[Partner Login \(/Biz\)](#)

[Bliv Partner \(/Bliv-Partner\)](#)

RESURSER

[Ordbog \(/Ordbog\)](#)

[Blog \(/Blog\)](#)

[Virksomheder \(/Virksomheder\)](#)

()

()

POPULÆRE

[Revisor \(/Revisor\)](#)

[Bogholder \(/Bogholder\)](#)

[Advokat \(/Advokat\)](#)

()

()

Nygårdsvej 5, 2.sal

2100 København Ø

77 34 80 81

denmark@ageras.com

<http://www.ageras.dk>

<http://www.ageras.se>

<http://www.ageras.no>

<http://nl.ageras.com>

<http://www.ageras.de>

()

()

<https://www.facebook.com/agerasdk>

https://twitter.com/ageras_dk

<https://instagram.com/agerascom/>

<https://plus.google.com/106344292049168565862>

<https://www.linkedin.com/company/ageras>